

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 30.11.2023
COM(2023) 777 final

2023/0452 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1232 ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Määrusega (EL) 2021/1232 (edaspidi „ajutine määrus“)¹ kehtestatakse teatavate direktiivis 2002/58/EÜ (edaspidi „e-privatsuse direktiiv“) sätestatud kohustuste kohaldamisest ajutine ja rangelt piiratud erand, mille ainus eesmärk on võimaldada teatavate numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajatel kasutada eritehnoloogiat isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks rangelt sellises ulatuses, mida on vaja internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise tuvastamiseks nende teenuste siseselt ja sellest teatamiseks ning laste seksuaalset väärkohtlemist kujutava veebimaterjali eemaldamiseks nende teenustest.

Nagu on selgitatud määruse põhjenduses 10, on ajutise määruse eesmärk pakkuda ajutist lahendust kuni pikaajalise õigusraamistiku vastuvõtmiseni, et tõkestada laste seksuaalset väärkohtlemist liidu tasandil. Vastavalt ajutise määruse artikli 10 teisele lõigule kaotab ajutine määrus kehtivuse 3. augustil 2024.

Komisjoni poolt 11. mail 2022 vastu võetud ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks,² soovitaksegi luua kõnealune pikaajaline õigusraamistik.

Institutsioonidevahelised läbirääkimised kavandatava pikaajalise määruse üle on veel pooleli ja ei ole kindel, et need viiakse lõpule õigeks ajaks, et pikaajaline määrus saaks jõustuda ja et seda saaks hakata kohaldama enne ajutise määruse kehtivusaja lõppu. Seetõttu on vaja, et käesoleva ettepanekuga kehtestataks ajutise määruse pikendamine piiratud ajaks, nii et eespool nimetatud vabatahtlik tegevus saaks jätkuda ajal, mis on vajalik selleks, et viia lõpule institutsioonidevahelised läbirääkimised pikaajalise määruse üle. See tagab, et internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise vastu saab tulemuslikult ja seaduslikult võidelda ilma katkestusteta seni, kuni kiidetakse heaks kavandatava määrusega loodav pikaajaline kord.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Käesoleva ettepanekuga täidetakse kohustused, mis võeti ELi strateegias, mis käsitleb tulemuslikumat võitlust laste seksuaalse väärkohtlemise vastu, eelkõige kohustus teha ettepanek õigusakti kohta, et tulemuslikult võidelda internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise vastu. ELi kehtiva õigusraamistiku selles valdkonnas moodustavad liidu õigusaktid, mis puudutavad laste seksuaalset väärkohtlemist, näiteks laste seksuaalset kuritarvitamist käsitlev direktiiv ja ajutine määrus, mida kohaldatakse kuni 3. augustini 2024.

Kavandatav õigusakt täiendab lastele parema interneti loomise Euroopa strateegiat,³ mille eesmärk on tagada lastele turvalised digikogemused ja edendada digitaalset võimestamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuli 2021. aasta [määrus \(EL\) 2021/1232](#) ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu (EMP kohaldatav tekst).

² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks (COM/2022/209 final).

³ COM(2022) 212, 11. mai 2022.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanekuga pikendatakse ajutise määruse kohaldamisega piiratud ajavahemikuks, ilma et seda määrust muul viisil muudetaks.

Seega, nagu ajutise määruse kehtiv sõnastuski enne kavandatud muudatust, nii põhineb ka käesolevas ettepanekus sisalduv lähenemisviis isikuandmete kaitse üldmääruisel⁴. Nagu on selgitatud ajutise määruse põhjendustes 12 ja 15 ning artikli 1 lõikes 1, kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust ja ajutine määrus seda ei mõjuta. Seetõttu tuleb ka edaspidi järgida isikuandmete kaitse üldmääruises sätestatud norme, sealhulgas töötlemise seaduslikkust käsitlevaid normid (artikkel 6). Praktikas tuginevad teenuseosutajad isikuandmete töötlemisel seoses internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise vabatahtliku tuvastamise ja sellest teatamisega erinevatele isikuandmete kaitse üldmääruises sätestatud töötlemise alustele.

Nagu ajutise määruse kehtiv sõnastuski, nii hõlmab ka ettepanek teenuseosutajaid, kes pakuvad numbrivaba isikutevahelise side teenuseid ja kelle suhtes kohaldatakse seega riigisiseseid sätteid, millega rakendatakse e-privaatsuse direktiivi,⁵ ja selle kavandatavat läbivaatamist, mille üle peetakse praegu läbirääkimisi⁶; ettepanek on mõlemaga kooskõlas.

Ettepanek on kooskõlas ka digiteenuste määrusega⁷. Pikendatav ajutine määrus täiendab digiteenuste määruse horisontaalset raamistikku erinormidega ulatuses, mis on vajalikud internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise vastu võitlemiseks.

2. **ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS**

- **Õiguslik alus**

Käesoleva määruse õiguslikud alused on Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 16 ja 114. Need sätted on ka ajutise määruse õiguslikud alused.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt võib ELi meetmeid võtta ainult juhul, kui liikmesriigid ei suuda kavandatud eesmärgi üksi saavutada. ELi sekkumine on vajalik, et säilitada numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajate suutlikkus internetis laste seksuaalset väärkohtlemist vabatahtlikult tuvastada ja sellest teatada ning laste seksuaalset väärkohtlemist kujutavat materjali eemaldada, samuti selleks, et tagada jätkuvalt ühtne ja sidus õigusraamistik kõnealuse tegevuse jaoks kogu siseturul vastavalt ajutises määruises sätestatule. Ajutise määruse kohaldamisaja pikendamiseks on vaja võtta vastu liidu õigusakt.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega, sest ei lähe eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Sellega kehtestatakse sihipärase ja ajutise erandi pikendamine piiratud ajaks seoses kehtiva raamistiku

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta [määrus \(EL\) 2016/679](#) füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta [direktiiv 2000/31/EÜ](#) infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta [direktiiv 2002/58/EÜ](#), milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta [määrus \(EL\) 2022/2065](#), mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus).

muudatuste teatavate aspektidega tagamaks, et teatavad meetmed on jätkuvalt lubatud sel määral, kui need on kooskõlas liidu praeguse õigusega.

Kohaldamisaega pikendatakse ajaks, mis on rangelt vajalik pikaajalise õigusraamistiku vastuvõtmiseks, niivõrd kui seda saab praeguses etapis vajalikul määral hinnata, võttes eelkõige arvesse läbirääkimiste hetkeseisu ja eelseisvaid Euroopa Parlamendi valimisi.

- **Vahendi valik**

Käesoleva ettepaneku eesmärgi on kõige parem saavutada määruse abil, kuna muudetav õigusakt, nimelt ajutine määrus, on samuti määrus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõju hindamine**

Pidades silmas poliitilist eesmärki ja probleemi kiireloomulisust, ei ole muid oluliselt erinevaid poliitikavalikuid ning seega ei ole mõju hindamine vajalik. Eelkõige on meetme eesmärk e-privatsuse direktiivi artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 kohaldamisest ajutise ja rangelt piiratud erandi pikendamine piiratud ajaks, tagamaks, et numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad saavad jätkata teatavate tehnoloogiate vabatahtlikku kasutamist internetis laste seksuaalse väärkohtlemise tuvastamiseks ja sellest teatamiseks ning laste seksuaalset väärkohtlemist kujutava materjali eemaldamiseks oma teenustest pärast 3. augustit 2024, kuni võetakse vastu pikaajaline õigusraamistik.

- **Põhiõigused**

Ettepanekus võetakse täielikult arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid (edaspidi „harta“).

Kavandatud meetmed on kooskõlas harta artikliga 7, milles on sätestatud igäühe põhiõigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust, mis hõlmab ka side konfidentsiaalsust. Kui numbrivaba isikutevahelise side teenustega seotud elektroonilise side töötlemine, mille ainus eesmärk on internetis laste seksuaalse väärkohtlemise tuvastamine ja sellest teatamine ning laste seksuaalset väärkohtlemist kujutava materjali eemaldamine, kuulub käesoleva ettepanekuga loodud erandi kohaldamisalasse, kohaldatakse sellise töötlemise suhtes jätkuvalt isikuandmete kaitse üldmäärust, millega rakendatakse teisest õigusaktides harta artikli 8 lõiget 1, mille kohaselt on igäühel õigus isikuandmete kaitsele.

Ettepanek on kooskõlas ka harta artikli 24 lõikega 2, milles on sätestatud, et kõikides lastega seotud toimingutes, mida teevad avalik-õiguslikud asutused või eraõiguslikud institutsioonid,

tuleb esikohale seada lapse huvid. Samuti on see kooskõlas harta artiklitega 1, 3 ja 4, milles on käsitletud õigust inimväärikusele, õigust isikupuutumatusse ning ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeldu, võttes arvesse, et laste seksuaalne väärkohtlemine kujutab endast asjaomaste laste põhiõiguste (tõsist) rikkumist.

Lõpuks võetakse ettepanekus arvesse ka harta artikliga 16 tagatud ettevõtlusvabadust, võimaldades teenuseosutajatel teatavatel asjakohastel tingimustel võtta vabatahtlikke meetmeid, et võidelda oma teenuste võimaliku väärkasutamise vastu.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 sätestatakse käesolevast määrusest tulenev ajutise määruse muudatus, mis seisneb ajutise määruse kohaldamisaja pikendamises piiratud ajaks. See on ainus ajutises määruuses tehtav muudatus.

Artiklis 2 määratakse kindlaks käesoleva määruse jõustumise kuupäev.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1232 ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 16 lõiget 2 koostoimes artikli 114 lõikega 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁸,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1232⁹ on sätestatud ajutine kord seoses tehnoloogiaga, mida teatavad üldkasutatavate isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise vastu võitlemiseks, kuni valmistatakse ette ja võetakse vastu pikaajaline õigusraamistik. Seda määrust kohaldatakse 3. augustini 2024.
- (2) Pikaajaline õigusraamistik luuakse ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks¹⁰. Institutsioonidevahelised läbirääkimised kõnealuse ettepaneku üle on aga veel pooleli ja ei ole kindel, et need jõutakse õigeks ajaks lõpule viia, et pikaajaline õigusraamistik, sealhulgas kõik määruse (EL) 2021/1232 võimalikud muudatused, saaks jõustuda ja seda saaks hakata kohaldama enne 3. augustit 2024.
- (3) On oluline, et internetis toimuva laste seksuaalse väärkohtlemise vastu saaks kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormide, sealhulgas määruses (EL) 2021/1232 sätestatud tingimustega tulemuslikult ja katkestusteta võidelda kuni institutsioonidevaheliste läbirääkimiste lõpuleviimiseni ning pikaajalise õigusraamistiku jõustumise ja kohaldamiseni.

⁸ ELT C , , lk .

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1232 ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu (ELT L 274, 30.7.2021, lk 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1232/oj>).

¹⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks (COM/2022/209 final).

- (4) Seepärast tuleks määrust (EL) 2021/1232 muuta ja pikendada selle kohaldamisega täiendava ajavahemiku võrra, mis on rangelt vajalik pikaajalise õigusraamistiku vastuvõtmiseks.
- (5) Kuna õiguskindlus tuleb tagada õigeks ajaks ja muudatus, nimelt kehtiva korra kohaldamisaja pikendamine, on piiratud laadi, on asjakohane sätestada, et käesolev määrus jõustub nii pea kui võimalik,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2021/1232 artikli 10 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Seda kohaldatakse kuni 3. augustini 2026“.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja